

Број: 06-603-2/11

Дана 12.12.2011. године

На основу овлашћења из члана 2. Правилника о омбудсменима у осигурању ("Службени гласник Републике Српске", број: 101/07 и 10/09), Омбудсман у осигурању доноси:

О П Ш Т У П Р Е П О Р У К У

Некоректне одредбе услова осигурања о губитку права из осигурања због непријављивања осигураног случаја

Из комуникације са странкама које су се обраћале Канцеларији омбудсмана у осигурању уочено је да се осигураници/уговорачи осигурања жале на услове каско осигурања моторних возила неких друштава за осигурање, који су саставни дио уговора о осигурању. Притужбе су се односиле на одредбе услова каско осигурања на основу којих се губе права из осигурања уколико се осигуравачу наступање осигураног случаја не пријави у одређеном року, најчешће 3 дана. При том се истим условима тај критериј за губљење права разрађује у смислу дефинисања начина на који се може пропустити рок, утврђујући обавезу и усменог и писменог пријављивања осигураног случаја. Друштва ове одредбе услова осигурања проводе у поступцима обраде и ликвидације штета из каско осигурања на начин да осигураницима упућују образложени одговор којим их обавјештавају о губљењу права из уговора о осигурању по том основу.

Дакле, осигураник губи право из уговора јер је прекршио да изврши неку од уговорених обавеза прописаних условима осигурања, послје наступања осигураног случаја.

Таква одредба уговора није у складу са чланом 918. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и "Службени гласник Републике Српске", бр: 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04 – у даљем тексту: ЗОО) и Кодексом пословне етике друштава у осигурању у Републици Српској (у даљем тексту: Кодекс), па се може рећи да је њеним прописивањем у условима осигурања, друштво за осигурање прекршило ЗОО, односно Кодекс.

Одредбом члана 918. ЗОО, прописано је да су ништаве одредбе уговора које предвиђају губитак права на накнаду/своту осигурања, ако осигураник послје наступања осигураног случаја не изврши неку од прописаних или уговорених обавеза. Према томе, овом законском нормом утврђени су разлози апсолутне ништавости одредби уговора (услова осигурања) ако садрже такве протуправне одредбе о губитку права из уговора. Поред наведеног, у члану 143, ЗОО прописано је да су ништаве одредбе општих услова које су противне самом циљу закљученог уговора или добрим пословним обичајима.

Такви уговори се могу поништити на суду, због протуправних одредби које су *ex lege* разлог за ништавост уговора. Како је уговор о осигурању формуларни (уговор по приступању), осигуравач сам унапријед пише услове осигурања и путем истих стоји у сталној понуди према потенцијалним осигураницима. Закон дозвољава да услови осигурања, као саставни дио уговора, садрже норме које су другачије од диспозитивних

законских норми. Међутим одредба члана 918. ЗОО је императивна норма и има за циљ да спријечи да се уговара губљење права из уговора уколико осигураник, послије наступања осигураног случаја не испуни неку од прописаних или уговорених обавеза.

Обавеза осигуравача, у смислу одредбе члана 920. ЗОО, може бити искључена послије наступања осигураног случаја ако је осигураник изазвао осигурани случај намјерно или преваром, што осигуравач треба и да докаже, у разумном року прописаном уговором (најчешће 30 дана). И у овом случају, за уговарање супротне одредбе, изричито је прописано да је без правног дејства.

Дакле, иако је, у складу са одредбом члана 917. ЗОО прописана обавеза осигураника да обавијести осигуравача о наступању осигураног случаја најкасније у року од три дана, осигуравач нема право да осигуранику оспори његова уговорена права јер то није учинио. Правна последица за осигураника који не изврши ову обавезу, може бити његова обавеза да осигуравачу накнади штету, уколико би је он због тога имао и подразумијева се ако то докаже.

Како је уговор о осигурању уговор добре вјере у којем је осигуравач "моћнија" страна постојање таквих одредби о губитку права у условима осигурања, самим тим што није у складу са законом, истовремено је и недопуштено понашање прописано Кодексом.

Иако се описани случај односи на услове каско осигурања моторних возила, исте законске одредбе важе и за услове осигурања из других врста добровољних осигурања.

Због свега изложеног потребно је да, уколико се наведено односи на ваше друштво за осигурање, преиспитате услове каско осигурања моторних возила и осталих врста добровољних осигурања и исте, без одгајања, ускладите са одредбама члана 918. Закона о облигационим односима.

Љиљана Соколић

Достављено:

1. свим друштвима за осигурање и филијалама друштава из ФБиХ,
2. интернет страница,
3. а/а.

Копија: Агенцији за осигурање Републике Српске